

Usul olmadan Vusul olmaz!

Doç.Dr.Saim Kayadibi

09 Şubat 2017, 00:00

Geçen gün, Ocak ayının 29'unda Muhterem Hayrettin Karaman hocamız bir makalesinde “Usulü bırakmak İslam'ı bırakmaya varır” başlığı ile modern diye ifade edilen günümüz toplumunun çıkmazlarından bahsederek içten bir durum değerlendirmesi yapmıştı. Çok yerinde bir değerlendirmeydi. Okumamış olan dostların okumalarını tavsiye ederim...

Peygamber efendimizin (sav). “*Allah, hakkında hayır dilediği kimseyi, dinde fakih kılar*” diye övdüğü gibi, fıkıh ilmi ile uğraşanların dereceleri bir başka ilimle uğraşanların derecelerinden daha üstün tutulmuş, yaptıkları hizmetler hem dünya hem de sonsuzluk yurdunun kazanılmasında temel vazife gördüğünden, “*âlimler Peygamberlerin vârisleridir*” benzetmesine mazhar olmuşlardır.

Ebu Hanife'nin (ra) ifadesiyle fıkıh “*kişinin lehinde ve aleyhinde olan şeyleri bilmesidir*”. Fıkıh ilminde otorite haline gelenlere “*fakih*”, fıkıh ilminin ortaya çıkmasında olağanüstü gayret gösteren, özel usul yöntemleri kullanarak temel kaynaklardan yeni hükümler çıkartarak toplumun sorunlarına çözüm bulan otorite şahsiyetlere “*müctehid*” diyoruz.

Müctehid hem kadim fıkha, hem de modern fıkının ortaya çıkmasına yardımcı olacak usule ihtiyaç duyar. İkisini bir birinden ayırmaz. Temelsiz bir binanın çökmesi gibi, kadim fıkı ve usulünü bilmeden sağlıklı bir sonuca varılmaz. Müctehid seviyesine ulaşmış usul âlimleri, hata bile etseler, olağanüstü gayretlerinden dolayı, kendilerine yine de sevap yazılır.

Fakat işin ehemmiyetine binaen bir de müctehid olmadığı halde müctehidlik taslayanlar vardır ki onların verdiği hüküm doğru bile olsa günah kazandırır. Bu şuna benzer, Hukuk Fakültesi'ni okumadığı ve hakimlik sınavına girip başarılı olmadığı halde kalkıp bir mahkemede Hakim olarak görev yapmak isteyen kişi gibidir. Bu kişi kütüphanelerce kitap okusa, kanun kitaplarını yutsa da, kendi kendine öğrenmiş olduğu bilgilerle hakimlik kürsüsüne oturup Hakimlik görevini yapamaz, çünkü Hakimlik yapacak ehliyeti, yani diploması yok. İnsanları kandırıp o kürsüye otursa bile sahtekarlığı ortaya çıktığı gün, yaptıklarının cezasını çekmek üzere hapse atılır. Buna benzer birçok örnek verilebilir, Tıp Fakültesi okumadığı halde doktorluk yapmak isteyen, Pilot fakültesinden mezun olmadığı halde uçak kullanmak isteyen, siyasi tecrübesi olmadığı halde devlet yönetmek isteyen kişilerin durumu gibi...

Dünya'yı ilgilendiren basit bir hakimlik, doktorluk, pilotluk, siyaset mesleğinde iş böyleyken, insanların sonsuzluk yurdunu, ahiretini ilgilendiren müctehidlik konusu elbette ki daha ehemmiyetli olmalıdır.

İslam bir yaşam biçimi olduğuna göre, fıkıh ve usulü, müctehidi ile birlikte su gibi hava gibi varlığına ihtiyaç duyulan bir ilimdir. Onların yokluğu toplumun fiziki olarak olmasa bile ruhen yok oluşunu getirir, hatta yaşayan ama dünyevileşmiş “*belhum ada*”dan farksız toplumlar olmalarına neden olur.

Usul bilmeden dini ilimleri öğrenmeye kalkışan kişi sonunda din ve iman hırsızları durumuna gelirler; cahil insanları, efsunlu sözler, mistik hikayelerle peşlerine takıp, dinlerinden ederler. Efsunlanan bu insanlar sahte cennet hayali ile kendi kardeşlerini öldüren azılı teröristler haline gelebilirler.

İşte bu yüzden Peygamber efendimiz (sav) “*Bir fıkıh âlimi, Şeytan'a karşı bin cahil âbidden daha çetindir*” buyurmuştur. Çünkü fıkıh alimleri usul bildiklerinden doğal bir Kritik Analitik Düşünürlerdir. Şeytan'ın vesveselerini

analiz etmeden uygulamazlar. Oyuna gelmezler... Kur'an'ın ve Sünnet'in Makâsıd-ı Şer'iyeye'sini çok iyi bilirler. Kısacası usul bilmeden vusulün asla olamayacağını da bilincindedirler.

Muhteşem medeniyetimizin bize kadar ulaştırdığı sayısız fakih ve müctehidlerimizin ortaya koydukları usul kaynaklarına mütevazi bir katkımızın olması için uzunca bir zamandır üzerinde durduğum bir çalışmam geçen hafta yayınlandı, şükürler olsun. “Principles of Islamic Law and the Methods of Interpretation of the Texts (Uşûl al-Fiqh)” Kuala Lumpur'da İngilizce yayınlanan eserin ümmetin aydınlanmasına bir nebze olsun katkı sağlaması, *sadakai cariye* olmasını temenni ediyorum. Hatalar benden, bütün güzellikler Allah'ın inayetiyle üstadlarımızdandır. Yeni çalışmalara ilham vermesi, talebelerimize de mütevazi bir katkı sağlaması için sizlerle paylaşıyorum.

Usul ile vuslata erme temennisiyle...

<http://milatgazetesi.com/usul-olmadan-vusul-olmaz-makale,105149.html>